

Het *Frauenlager* in Vught was apart met prikkeldraad omgeven – mannelijke gevangenen mochten dat kampgedeelte niet betreden, maar zij konden aanvankelijk de vrouwen wel zien. Dat veroorzaakte, aldus de politieke gevangene L. W. Schmidt, ‘van de eerste dag af’ (wij herinneren er aan dat het *Frauenlager* in mei ’43 geopend werd), ‘een geweldige beroering.’¹ Er bevonden zich toen al wel enkele duizenden Joodse vrouwen en meisjes binnen het kamp, maar die waren van Joodse mannen en jongens vergezeld, als het ware niet ‘vrij’ – als zodanig werden wèl de vrouwen beschouwd die als eersten in het *Frauenlager* terechtkwamen. ‘De onmiddellijke nabijheid van zoveel honderden vrouwen zette’, schreef Schmidt, ‘ons kamp in weinige dagen in vuur en vlam. De invloed op de *Kapo*’s was zo enorm, dat het zelfs een verandering in hun psyche teweegbracht . . . Ik kan mij voorstellen dat het zien van vrouwen na tien of twaalf jaren KZ deze mensen’ (verscheidene *Kapo*’s hielden er toen in Vught homoseksuele relaties op na met jeugdige gevangenen)

‘volkomen uit hun evenwicht wierp . . . Zodra *Feierabend* was angebroken, snelden zij naar het draad dat de afrastering vormde van mannen- en vrouwenkamp. Daar hurkten zij neer, in de hoop een glimp op te vangen van het vrouwelijk schoon. Er ontstond een drukke briefwisseling. ‘Ik heb je gezien toen je vanmorgen met het *Kommando* uitrukte naar de keuken’, schreven zij, ‘en ik wist niet dat je zó mooi was. Ik wil tien jaren van mijn leven geven om slechts één nacht bij je te mogen zijn. Als ik uit het kamp kom, wil ik met je trouwen. Houd je ook zoveel van mij als ik van jou? Laat spoedig iets van je horen, want ik brand van verlangen. Je bent geen moment uit mijn gedachten en voor ik ga slapen, kus ik je honderdduizend keer.’²

Na enige tijd werd de ‘inkijk’ in het *Frauenlager* onmogelijk gemaakt: men bevestigde rietmatten aan het prikkeldraad. Dat stimuleerde alleen maar de belustheid. In het inmiddels gereedgekomen kampziekenhuis (de *Krankenbau*) was het niet anders: daar vond tussen de mannen en vrouwen die er verpleegd werden, zoveel contact plaats dat voor de vensters van de vrouwenafdeling tralies aangebracht werden. ‘Alsof dat iets zou geven!’, aldus Schmidt.

‘De gesprekken, bedekte uitroepen, namen flitsten heen en weer en de brutaalsten

¹ L. W. Schmidt: *Modern bagno*, p. 106. ² A.v., p. 107-08.